

Jack London

Přeložil: Václav Šulc v Praze 1919.

V džungli plápolal vesele oheň a podle něho provaloval se dobrácky, ale strašně vypadající muž. Byla to houština h o b o, rozložená v tenkém páse lesním mezi náspem železničním a břehem řeky. Muž však nebyl h o b o. Zapadl tak v sociální propast, že by pravý h o b o neseděl u téhož ohně. Tulák-začátečník by si snad k němu usdl, ale sotva déle, než by ho poznal. Pravý hobo, nevěstky, pouliční zloději vrhli by se snad leda na jeho hadry, nemá-li tam nějaký groš, a vyhnali by jej do temnoty. Nejsprostší opilec by o sobě myslil! více.

Byltě tento muž tulákem: nejhruššího zrna, majícím k sobě pramálo úcty a v sobě ani ne tolik pýchy, aby nejedl ze špinavé nádoby. Vypadal opravdu strašlivě. Bylo mu snad šedesát let, ale mohlo mu býti devadesát. Šaty jeho by jistě hadrář opovrhl. Ranec vedle něho ležící obsahoval, jak bylo vidět, rozedraný svrchník a prázdnou, učouzenou nádobu od rajských jablíček, prázdnou, rozbitou nádobu od mléka, kus masa psiho, zabaleného v hnědém papíře, podle všeho vyprošeného u některého řezníka, mrkev, kterou přejelo kolo vozu na ulici, tři plesnivé brambory a nakousnutý bandur, vytažený ze strouhy, jak bylo patrné z bláta jej obalujícího.

Ohromné licousy, barvy špinavě šedé, po léta neupravené, vyrůstaly mu z tváří. Byly asi bílé, panovalo však léto, i nebyly po nějaký čas vystaveny na pospas lijáku. Ostatek obličeje, pokud byl viditelný, vypadal jakoby zasažený ručním granátem. Nos měl strašně znetvořený, kobyłka nosní scházela vůbec a jedno chřípí zvící hrachu zíralo dolů, kdežto druhé, asi jako čermáčí vejce velké, čouhalo vzhůru k nebi. Jedno oko pravidelné velikosti, kalné a zamlžené, tak se vykulovalo, že byla obava, aby neprasklo, a stále, dle všeho stařeckostí, hojně slzelo. Druhé oko, stěží větší oka veverky, ale povážlivě jasné, kroutilo se kosmo k chlupaté jizvě, vedoucí přes obočí. Jedna ruka mu scházela.

A přece byl vesel. Na jeho tvářích odrážela se smyslná rozkoš plynoucí z toho, jak se jedinou svou rukou drbal po zádech. Prohrabával zbytky jídla, o něčem se radil s sebou samým a konečně z vnitřní kapsy kabátu vytáhl lahvičku. Byla naplněna bezbarvou tekutinou, a jak si ji prohlížel, jeho očka zahořela jasněji a rychleji zamrkala. Vyňav nádobu od jablíček, vstal, sešel po krátké cestičce k řece a vrátil se s nádobou naplněnou říční vodou, nevalně čistou. V nádobce od

mléka smíchal jeden díl vody se dvěma díly tekutiny z lahvičky. Tato tekutina byla lih a u lidí toho druhu známa jménem "alki".

Volné kroky, přicházející od železničního náspu, vyrušily ho, dříve než se dal do pití. Postaviv nádobu pečlivě na zem mezi nohy, pokryl ji kloboukem a úzkostlivě čekal, co bude dále.

Z temna vynořil se muž zrovna tak ošumělý jako on. Příchozí, jemuž mohlo býti padesát, ale i šedesát let, byl nepřirozeně tlustý. Byl učiněná tloušťka. Co bylo na něm, bylo tlusté. Tlustý nos jeho byl velký jako vodnice a téhož tvaru. Jeho víčka oční se břichatila a modré oči s nimi závodily. Na mnohých místech švy jeho šatů ustoupily tloušťce tělesné. Lýtka mu srostla s nohama, neboť jeho boty div nepraskaly. Honosil se jen jednou rukou a na ní visel nevelký, roze-
draný ranec, umazaný blátem místa, kde muž naposled přenocoval. Šel vpřed opatrně, přesvědčiv se však o neškodnosti muže u ohně. přikročil k němu.

"Hola, starý," pozdravil příchozí, poté patře na chřípí osloveného, obrácené k nebi, otázal se: "Poslechni, Vousáči, mnoho-li rosy pojme asi ten tvůj nos, co?"

Vousáč zamručel cosi v hloubi svého hrdla a plivl do ohně na znamení, že ona otázka jej pranic nepotěšila.

"U svatého Michala," chechtal se Tloušťík, "překvapí-li tě bouřka, utopíš se jako kotě, když nemáš deštník, nemyslíš?"

"Docela možné, Tloušťíku, docela možné," mručel Vousáč omrzele. "Nepovídáš nic nového."

"Ale pítí můžeš, vid'?" chlácholil jej hned Tloušťík tímto vyzváním, jedinou svou rukou zručně rozvazuje uzle svého rance.

Z rance vynesl na světlo denní láhev "alki". Leč od náspu zazněly opět kroky, i skryl láhev rovněž pod klobouk na zem mezi nohama.

Nový příchozí však nejen že byl z jejich rodu, nýbrž měl rovněž jako oni jednu ruku. Pohled na něho byl tak zarážející, že jej přivítali pouhým zamručením. Byl vysoký a vyzáblý jako kostlivec, a jeho obličej; podobal se masce smrti, takže působil odpuzujícím dojmem a připomínal noční přízrak, jak jej Doré maloval. Jeho bezzubá ústa o tenkých rtech budila podobu strašné rány pod velkým, zakřiveným nosem, který se téměř dotýkal brady a podobal se orlímu zobáku.

Jeho ruka, suchá a ohnutá, byla jakoby jeho spárem. Oči jeho, perlově šedé, nemrkající a pevně vpřed patřící, byly trpké jako smrt, smutné a nelitostné. Jeho přítomnost působila chladem a Vousáč i Tlouštík bezděčně přisedli k sobě blíže, jako by se chtěli chránit od jeho neuhodnuté vyhrůžky. Využil příležitosti, Vousáč tajně shrábl k sobě něco kamení pro případ potřeby. Tlouštík šel v jeho stopách.

Seděli oba olizující se, tváře se jako při něčem přistižení, a nehybné oči strašného člověka zarývaly se tu do toho, tu do onoho, a pak zase na kameny, jež měli připraveny.

"Hm!" zašklebil se strašlivec tak hrozivě, že Vousáč i Tlouštík bezděčně sáhli po zbrani prvotního člověka.

"Hm!" opakoval, strčiv svůj dráp s rychlým rozhodnutím do bočné kapsy svého kabátu. "Zdá se, že mne chcete nějak nevalně přivítati."

Dráp se objevil, svíraje v pěsti šestiliberní železný kotouč.

"Ani nás nenapadne, Dlouháne," zazpíval Tlouštík.

"Kdo, u čerta, jste, že mi přezdíváte Dlouhánů?" ozvalo se vrčivě.

"Já? Jsem Tlouštík, a vás jsem dříve nikdy neviděl -"

"A tadyhle ten je, myslím, Vousáč, vidíte, s tím okem zkrouceným vzhůru a s tím nosem a obličejem, až bůh brání?"

"Už je tomu tak," zamručel Vousáč nevlídně. "Pěkné věci to o sobě slyším. Ale to říkají všichni. A co ten deštník, abych se neutopil-"

"Nejsem zvyklý společnosti - nemám jí rád," zavrčel Dlouhán. "Zamýšlejí-li tedy páni něco, necht' se mají na pozoru."

Vylovil z kapsy kus doutníku, zřejmě zvednutý někde v příkopě, a strkal jej do úst, aby jej rozžvýkal. Úmysl svůj však změnil, divoce pohlédl na své společníky a rozvázal ranec. V jeho ruce objevila se lahvička "alki".

"Nu," zavrčel, "snad vám budu moci uštědřiti lok z tohohle, třeba toho není moc."

Ve zvládlém jeho obličejí bylo lze zpozorovati uspokojení, když uzřel, že jeho druzi pyšně nadzvedli své klobouky a ukázali, co skrývaly.

"Tady je voda, smíchejte si to," pravil Vousáč, podávaje mu nádobu s říční špínou. "Není to valné," dodal s omluvou. "Ale -"

"Eh!" odušil Dlouhán krátce, míchaje nápoj. "Pili jsme horší věci."

A přece, když bylo vše připraveno a nádoby s "alki" očitly se v jejich rukou, tři bytosti, kdysi lidé, se zarazily jako podle dávného zvyku a bylo na nich vidět, jako by se něčeho styděly.

Vousáč se vzpamatoval první.

"Já už pil jinačí věci," pochlubil se.

"S cínu," posmíval se Dlouhán.

"Se stříbra," opravil jej Vousáč.

Dlouhán otočil na Tlouštíka zkoumavý, tázavý pohled.

Tloustík přikývl.

"Za čestným stolem," pravil Dlouhán.

"Ještě výše," opravoval Tloustík. "Jsem z dobrého rodu a nikdy jsem nejel druhou třídou, První nebo v mezípalubí, leč nikdy mezi."

"A vy?" otázal se Vousáč Dlouhána.

"Připíjel jsem samé královně, bůh ji ochraňuj," odvětil Dlouhán slavnostně, aniž zavrčel nebo se posmíval.

"V kuchyni?" poškleboval se Tloustík.

V okamžiku hmátl Dlouhán po svém kotouči, Vousáč pak a Tloustík po svých kamenech.

"Jen se nerozčilujte," chlácholil Tloušťík Dlouhána a odhodil kámen. "Nejsme sebranka. Jsme gentlemani. Napijme se jako gentlemani."

"Napijme se, jak se sluší," schvaloval Vousáč.

"Smažme to," souhlasil Dlouhán. "Mnoho kořalky jsme prolili hrdlem od té doby, co jsme byli gentlemany. Leč zapomeňme na dlouhou cestu svého putování a napijme se, aby se nám dobře spalo, jako jsme dělávali za mlada."

"Ano, jako naši otcové," opravil Tloušťík, v jehož mozků zazářily staré vzpomínky.

Druzí dva přikývli na souhlas, že jsou rodem z otců stejně vznešených, a zvedli "poháry".

Dopivše, vytáhli ze svých hadrů nové lahvičky a v mozku jim zavládl příjemný pocit, třebaže si dosud neřekli svých pravých jmen. Leč jejich angličina se změnila. Mluvili správně, nářečí tulácké zmizelo s jejich rtů.

"Mám silnou soustavu tělesnou," vykládal Vousáč. "Pramálo lidí by přečkalo, co jsem prožil. A nikdy jsem o sebe nedbal. Kdyby mravokárci a fyziologové mluvili pravdu, byl bych už dávno mrtev. A s vámi se děje totéž. Podívejte se na sebe, na svůj pokročilý věk, jak pijete, že by mladí toho nesnesli, a spíte pod širým nebem na holé zemi, netknuti zimou, deštěm i bouří, beze strachu ze zápalu plic nebo podagry, které by připravily polovinu mladíků do nemocnice."

Umlkl a míchal znovu nápoj, kdežto vyprávění přejal Tloušťík.

"A při tom jsme veselí," honosil se. "A starých lásek vzpomínáme," usekl z Kiplinga. "Bloudíce krajem plni veselí -"

"Kdysi," dodal Dlouhán za sebe.

"Musím s tím ven, musím," dodal Tloušťík. "A byli jsme milováni princeznou - aspoň já."

"Tak nám o tom něco pověz," žádal Vousáč. "Noc je dlouhá, proč bychom se nemohli vrátiti pod střechem královskou aspoň vzpomínkou?"

Nejsa od toho, Tloušťík posilnil se douškem a chvíli se rozmýšlel, jak nejlépe začít.

"Abyste věděli, jsem z dobré rodiny. Percival Delaney, opakují Percival Delaney, nebyl svého času osobou v Oxfordu neznámou - ne jako dobrý žák, přiznám se, ale jeho veselí kumpáni z té doby, jsou-li ještě na živu, jistě se naň pamatují -"

"Moji předkové přišli s Vilémem Dobyvatelem," přerušil jej Vousáč, podáváje mu ruku na důkaz uznalosti.

"Jaké je vaše ctěné jméno?" optal se Tloušťík. "Zdá se, že jsem je prve špatně zaslechl."

"Delarouse, Chauncey Delarouse. Nikterak špatné jméno."

Potřásli si rukama a pohlédli na Dlouhána.

"Nu, když jsme tak daleko..." začal Tloušťík.

"Bruce Cadogan Cavendish," začal Dlouhán mrzutě. "Vyprávějte, Percivale, o své princezně a o střeše královské."

"Oh, byl jsem mladý čert, jakých je zřídka," začal Percival. "Doma i venku. Ale taky jsem vypadal k světu, než jsem se stal tímhle - mistr v každé hře, střelec, boxer i plavec. V Austrálii jsem získal kolik cen a v plování měl jsem prvenství na čtvrt míle. Ženy se otáčely, šel-li jsem mimo. Ženy! Dej jim bůh štěstí!"

A Tloušťík, jinak Percival Delaney zvaný, tato zpitvořenost mužnosti, přiložil tlustou svou ruku k nadulým rtům a poslal hlučnou hubičku k hvězdnaté klenbě nebeské.

"A princezna!" zvolal, opětým polibkem zdravě hvězdy. "Byla tak hezká, jako já mužný, duchaplná, odvážná, bezohledná. Bože, bože, byla-li ve vodě, vypadala jako mořská víla, nymfa. Jinak však co se rodu týče, byl jsem vedle ní pouhý povýšenec. Její původ ztrácel se v mlhách dávnověku.

Jako by nebyla ani z tohoto světa. Měla pleť zlatě snědou, zlatohnědé oči a její vlas k nohám jí splývající byl barvy modročerné, vyznačuje se oním něžným nakadeřením, které dodává ženským vlasům tolik půvabu. Nebylo v nich kudrn,

ač je to u jejího plemene zjevem obyčejným. Bylať Polynézanka, žhavá, zlatá, líbezná, královská Polynézanka."

Opět se zamlčel, políbiv si ruku na paměť oné hnědé princezny, a Dlouhán čili Bruce Cadogan Cavendish použil příležitosti, aby podotkl:

"Hm! Dobrým žákem třebaš nebyl, ale slovník znáš."

"V jižních mořích nejlepším slovům jsem se učil ze slovníku lásky," pospíšil si Percival s dodatkem.

"Bylo to na ostrově Talofa," pokračoval, "na ostrově lásky, na jejím ostrově. Její otec, král, stařec, seděl na své rohožce s ochromenýma nohama a popíjel po celý den a ponejvíce za noci kořalku ze zármutku, z pouhého zármutku. Má princezna byla jedináček, neboť její bratři přišli o život za bouře cestou ze Samoy. U Polynézánů mají ženy královské stejné právo na vládu. Ano, tam vládnou spíše ženy než muži."

Chauncey Delarouse a Bruce Cadogan Cavendish kývli na znamení úplného souhlasu.

"Ah," řekl Percival, "vidím, že oba znáte jižní moře, a proto, aniž budu tratit zbytečně mnoho slov, jsem jist, že oceníte půvaby mé princezny, princezny Tui-nui z Talofy, princezny z ostrova lásky."

Znovu políbil si ruku, pak se řádně napil, a v zápětí opět mlaskl polibek na počest princeznu.

"Byla plachá a vždy míhala se blízko mne, ale ne příliš blízko. Chtěl-li jsem ji obejmouti, zmizela. Jako nikdy před tím, ale i nikdy potom nepoznal jsem tíseň lásky, stále mizející a opět se vracějící, právě u této pravé kněžky lásky."

"Poněkud otřepané," zamručel Bruce Cadogan Cavendish stranou Chaunceyi Delarouseovi, leč Percival Delaney nedal se zmásti. Políbil znovu masitou ruku, posílaje pozdrav noci, a pokračoval vřele:

"Nebylo muk, kterých by mne byla ušetřila má drahá princezna, tato vtělená prchavá rozkoš, vždy pro mne nedosažitelná. Bylo to hotové peklo lásky, nezřené Dantem, jímž mne vedla. Ach! Těch tropických nocí! Těch omamných tropických nocí pod palmami, toho jednotvárného hučení vzdáleného příboje,

doléhajícího jakoby od břehů jakéhosi nesmírného moře tajemna, když má princezna, hluchá k mému toužení, se smíchem, znějícím stříbrnými strunami, když do nich udeříme květy, činila mne šíleným.

Po prvé jsem ji zaujal na závodech o prvenství Talofy. Mé umění plavecké ji probudilo. A jistě jen jemu mohu děkovati, že jsem u ní získal více než koketní úsměv a plachou nesmělost líčené zdrželivosti.

Lovili jsme tenkrát plotice na úskalí - jistě víte jak, naklánějíce se v hloubce pěti sáhů jako přízraky a šťouchajíce svými tyčemi do všech děr a trhlin, v nichž plotice měly svůj úkryt. Úkolem našim bylo, tyčí na stopu dlouhou a zaostřenou na obou koncích, donutiti línou plotici, aby svými tykadly uchvátila tyč, pěst nebo rámě. Tu byla chycena. Rychle s ní vzhůru, rána do hlavy, jsoucí uprostřed těla, a honem s ní do kanoe již čekajícího... A jen si myslíte, uměl jsem to!"

Percival Delaney na chvíli zmlkl a po jeho kulatém obličejí mihlo se jakousi úctou, když tak vzpomínal na mohutný obraz svého mládí.

"Nu, vystrnadil jsem, padesát stop pod vodou, prosím, plotici s tykadly osm stop dlouhými. Čtyři minuty jsem tam vydržel. A což, i sto deset stop jsem byl hluboko, kámen k sobě přivázaný, abych se dostal dolů, když jsem vyprošťoval váznoucí kotvu. Mohl jsem sou-peřiti s každým -"

"Nu, povídali, povídali," bručel Chauncey Delarouse. "Nechte toho a povídejte o princezně. To je něco, aby naše stará krev trochu rychleji zakolovala v žilách. Jako bych ji měl na očích. Byla báječná?"

Nový polibek zamlaskl místo ujišťování.

"Řekl jsem, že to byla víla. A taky byla. Třicet šest hodin plovla, než ji zachránili, když její lodici překotil vír. Viděl jsem, jak se ponořila do hloubky devadesáti stop a vynesla na povrch lasturu v každé ruce. Byla báječná. Jako žena byla prostě rozkošná, nádherná. Už jsem řekl, že to byla mořská bohyně. A taky byla. Oh, že neměla svého Phidia nebo Praxitela, aby učinili podivuhodné tělo její nesmrtelným!

Tenkrát, když jsme lovili plotice na úskalí, div jsem se nezbláznil. Opravdu - byl jsem šílený láskou k ní. Vzdálili jsme se od kanoe a plovali jsme podél sebe, potápějíce se v nádhernou hlubinu chladu a barev, a ona se na mne dívala a očima svýma mučila mne do šílenství. Konečně dole, hodně dole, nesnesl jsem

toho děle a vrhl se k ní. Unikla mi jako víla i uzřel jsem úsměv na jejích lících. Unikla do hloubky, i věděl jsem, že je v mé moci, protože jsem byl mezi ní a povrchem. Leč ona zašťárala v bahnitém písku korálovém na dně svou tyčí - stará to lest, jak uniknouti žraloku. Zatemnila vodu i ztratil jsem ji s očí. Když jsem vyplul na povrch, viděl jsem, že mne předešla a plujíc ke kanoi, smála se.

Nezarazilo mne to. Leč ona nebyla nadarmo princeznou. Položila mi ruku na rameno a donutila mne, abych ji vyslechl. Zahřejme si, pravila; kdo z nás vyloví více plotic, pak kdo největší a kdo nejmenší. A poněvadž sázka se uzavírala o polibky, představíte si, s jakým žárem v duši šel jsem do hry.

Nechytil jsem ani jedné. Za celý svůj život nechytil jsem pak už ani jediné. Byli jsme na pět sáhů pod vodou a slídili po kořisti, prohlízejíce povrch úskalí, když se to přihodilo. Našel jsem skrýš plotice a chystal se ji vyprázdnit, když jsem pocítil blízkost něčeho nepřátelského. Otočil jsem se. Vedle mne plul žralok. Měl jistě dvanáct stop zdělí, neklamné světélkující kočičí oči, lesknoucí se jako zlověstné hvězdy, i věděl jsem, co to je. Žralok žíhaný.

Necelých deset stop napravo, zkoumajíc povrch skály, byla princezna, a žralok mířil rovnou k ní. Střelhitě uvědomil jsem si, co udělat. Nutno tohoto lidojeda od ní odvrátiti, a co jsem byl, leda šílený milovník, který rád podstoupí boj a zemře, či ještě raději podstoupí boj a bude žít pro svou zbožňovanou milenkou? Pamatujte, že to byla žena báječná a že jsem byl do ní zblázněn.

S vědomím nebezpečí toho, co činím, zabodl jsem ostrý konec své tyče do boku žralokova, což je asi tak, jako když chceme upoutati pozornost známého jdoucího mimo a šťouchneme jej palcem do žebra. Lidojed obrátil se na mne. Znáte jižní moře a víte, že žralok žíhaný, zrovna jako medvěd severoamerický, nesluje zvláštní chytrostí.

Zápas, na celé sáhy pod mořem, začal - lze-li ovšem tak nazvati tuto jednostrannou potyčku.

Princezna, nic nepostřehnuvši, chytila plotici a vyplula na povrch. Lidojed mne napadl. Uchopil jsem jej nad otevřenou tlamou, tisíci zuby ozbrojenou, za nos, takže mne porazil na skalisko. Ještě dnes mám tam jizvy. Jakmile jsem se pokoušel vstáti, vrhl se na mne. Nemohl jsem dlouho zůstat dole beze vzduchu. Vždy, když se na mne vrhl, pověsil jsem se mu rukama na nos. Byl bych tak unikl neporušen, když se mi smekla pravice. Dostala se mu do tlamy až k lokti. Tlama se zavřela v zápětí. Víte přec, jak vypadají žraločí zuby. Není z nich

vyproštění. Prokousnou sousto, aby je mohl pozřít, ovšem na velkou kost nemohou. Strhl proto maso s kosti až k pěstí a má pravice byla jeho.

Leč zatím co se tak činil, zaryl jsem mu palec levé ruky do oka a vyrval jsem je. To jej nezmátlo. Žrádlo jej rozzuřilo. Zápasil dále s pahýlem mé ruky. Bránil jsem se zdravou rukou. Žralok strhl konečně maso z mé zmrzačené ruky až k ramenu a spolkl je. V týž okamžik však jsem mu vyrval oko druhé."

Percival Delaney pokrčil rameny a pokračoval:

"Nahoře v kanoi poznali, co se bylo přihodilo a hlučně pochvalovali můj čin. Ještě dnes ozývá se mezi nimi zpěv o mně a vyprávějí o tom, co jsem vykonal. Pokud se týče princezny -" Pomlčka byla krátká, ale významná. "Princezna se za mne vdala... Oh, toho šťastně přenešťastného dne, toho vrtochu času a blaha, té doby cigánského štěstí, ztravené v ostrovním království Oceánie, dnes ovládaném venkovským, nevzdělaným, osadním četníkem, a..."

Nedokončil věty a skryl obličej v nádobě od mléka, z níž učinil notný doušek. Po přiměřené přestávce chopil se slova Chauncey Delarouse, jinak Vousáč zvaný.

"Dalek toho, abych se snad honosil místem, kde jsem se zrodil, nebudu ani vyprávěti, kterou cestou dospěl jsem v životě až sem, k tomuto ohni. Mohu však říci, že jsem kdysi měl postavení nikoliv nezáviděníhodné. Ještě dnes mohu se otázati: "Zda skály dowerské jsou bílé doposud?"

"Hm!" posmíval se Bruce Cadogan Cavendish. "Dovolte mi také otázku: "Jak lordu Wardenovi daří se?"

"A totéž mohu tvrditi, třeba se to zdá samolibostí, o své soustavě tělesné, jež mohla býti nazvána železnou," pokračoval Vousáč. "Dnes tu sedím se svými sedmi křížky na zádech a na této dlouhé cestě odpudil jsem mnohého mladšího odvážlivce, třeba sebe více smělého a silného, který se mi nemohl postavit. To bylo mládí, a teď jsem stár. Leč byly doby, bohužel příliš brzy zašly, kdy jsem věděl, co dělat.

Rovněž já líbal ručku své princezny. Byla opravdová princezna, Polynézanka, přes tisíc mil dále na jihovýchod od Delaneyova Ostrova lásky. Domorodci oněch krajů jižních moří nazývají ostrov ten Ostrovem radosti. Vlastní jméno jeho, jméno plemene jej obývajícího, překládá se jemně a po právu "Ostrovem tichého smíchu". Na mapě naleznete mylné jméno, jež mu udělili staří

mořeplavci, totiž Manatomana. Lidé pro vyrazení projíždějící moře jmenují ostrov "Rájem bez Adama". A misionáři po nějaký čas zvali jej Božím svě-

dectvím" - tak velký měli úspěch, obracejíce domorodce na víru. Pokud se mne týče, ostrov pro mne byl a bude vždy Rájem.

Ano, byl to můj Ráj, protože tam žila má princezna. Idu Asibeli Tungi byl králem. Byl to čistokrevný domorodec, rodem z nejstarší a nejvznešenější větve až z Manuy, prvního mořského bydliště plemene. Byl znám také jménem Jan Apoštol. Měl za sebou dlouhý život a často se stal odpadlíkem. Nejprve se obrátil ke katolíkům, svrhl modly, zrušil tabu, zahnal domorodé kněze, dal popravit několik zpuřných a posílal všechny své poddané do kostela.

Pak se jal zajímati o obchodníky, kteří v něm vzbudili touhu po šampaňském, a vyvezl katolické kněze na Nový Zealand. Většina jeho poddaných šla za svým náčelníkem, i nastala doba Velkých neřestí a všichni misionáři ve svých kázáních mluvili o ostrově jako o Babylonu.

Leč obchodníci pokazili mu nadbytkem šampaňského žaludek a po letech přiklonil se k Methodistům, posílal opět národ svůj do kostela i vyčistil celé pobřeží od obchodnické sběři, nedovoluje zbylým obchodníkům v neděli ani kouřit a potrestav jednoho z předních zaplacením jednoho sta zlatých sovereignů za to, že dal mýti palubu svého škuneru v sobotu.

To bylo období Přísných zákonů, leč nakonec zdálo se příliš přísným i samému králi Janu. Jednoho krásného dne vyhnal Methodisty, poslal do vyhnanství mnoho set svých lidí nakažených touto vírou a zřídil své vlastní náboženství, postaviv se sám v čelo. V tom byl mu hlavní oporou odrodilý jakýsi Fidžijan. Tak bylo po pět let. Snad že se mu znechutilo dělati pána boha, nebo že Fidžijan mu upláchl se šesti tisíci liber královského pokladu, nu, ať tomu bylo jak bylo, poté přiklonil se k Arminianům a celé jeho království poddalo se cele jejich vlivu. Předního misionáře učinil prvním ministrem a vůči světu obchodnickému choval se zdržlivě. Proto bylo království Janovo zapsáno do černé knihy a bojkotováno, až příjmy jeho rovnaly se nule, národ schudl a král Jan nebyl nakonec s to, aby si vypůjčil třeba jen šilink od svého nejmocnějšího vůdce.

Tou dobou už zestárl, stal se filosofem, snášelivým a duševně chorým. Vyhnal Arminiány, povolal zpět vyhnance ze Samoy, pozval k sobě zase obchodníky, vystrojil povšechnou hostinu lásky, prohlásil svobodu náboženství i vysoké sazby celní, a co se jeho samého týče, vrátil se k zvykům svých předků, postavil modly, znovu dosadil staré kněze a zachovával tabu. To vše bylo obchodníkům

jen, milé, a tak obchod kvetl. Samozřejmě většina jeho poddaných vrátila se k pohanskému uctívání za ním. Zbytek však zůstal věren katolíkům, Methodistům i Arminianům a udržoval si několik špinavých kostelíků. Král Jan si toho nevšímal a více než kdy jindy trávil svůj čas na pobřeží mezi obchodníky. Vše šlo v nejlepším pořádku, jen když poplatky byly odváděny. Dokonce když jeho žena, královna Mamare, chtěla se státi baptistkou a pozvala k sobě malého, hubeného, veselého, nohatého misionáře, nebyl král Jan od toho. Stačilo mu, když všechna tato náboženství se vydržovala z vlastních peněz a nestála státní pokladnu ani haléře.

"A teď stáhnú nitě svého vypravování k vzoru ženské krásy - k své princezně."

Vousáč se zamlčel, položil pečlivě na zem zpola naplněnou nádobku od mléka, s níž si byl nevědomky pohrával, a hlasitě políbil prsty své jediné ruky.

"Byla dcerou královny Mamare. Báječná žena. Žádná polynézká Diana, nýbrž skoro vzdušný jakýsi zjev. Byla vzdušná, vznešená čistotou, krotká a skromná jako fialka, křehce štíhlá jako lilie, a její oči, zářivé a přece mizivě něžné, podobaly se květům zlatohlávků na pažitě nebeském. Byla vtělená květina, oheň, rosa. Měla svěžest horské růže, něžnost holubičí. A byla při tom tak dobrá jako krásna, nábožna a zbožňovala svou matku, naslouchající učení Ebenezera Naismitha, baptistského misionáře. Leč abyste nepropadli omylu. Nemyslete, že byla zralým jablkem, jež mohlo jen tak spadnouti do klína. Bylo v ní všechno požitkářství ženy. Byla žena, celá žena, až do posledního svého citového, chvějícího se atomu -

A já? Znali mne jako největšího prostopášníka po celém pobřeží. Nejdivočejšího, nejmělejšího z celého toho davu obchodníků. Také jako hráč v pokeru jsem proslul. Byl jsem jediný z lidí, ať bílých, hnědých či černých, který se odvážil projíti skrze Kuni-Kuni za tmy. Za černé noci bouřlivé jsem ji podplaval mezi skalisky. Každým způsobem měl jsem špatnou pověst na pobřeží, kde nikdo nemá dobré pověsti. Byl jsem bezohledný, nebezpečný, ničím nezařazen. Obchodní kapitáni přivázeli z nejhříšnějších děr jižního oceánu všemožné nápoje a zvali mne k sobě, aby mne opili. Pamatuji se na jednoho, opáleného Skota z Nových Hebrid. To byla pitka! Zemřel po ní i naložili jsme jej na loď, vložili do bedny od zboží a poslali domů. Ukázka, pěkná ukázka toho, co jsme prováděli na březích Manatmany.

Považte, nejneuvěřitelnější věcí, jakou jsem kdy udělal, bylo, že jednoho dne, podíivav se na princeznu, shledal jsem, že je dobrá, i zamiloval jsem se do ní. Bylo to nezvratné. Byl jsem ztřeštěný jako březnový zajíc a čím dál, tím více

jsem bláznil. Polepšil jsem se. Uvažujte! Uvažujte o tom, co žena, třeba žábě, může učiniti ze statného, těžkého muže! U čerta, je to pravda. Slyšte! Obrátil jsem se. Vyzpovídal jsem se před bohem a zbavil své ruce - tenkrát jsem měl ještě obě-pout, vízících mne k prostopášné společnosti na pobřeží, když se tomu smáli a zvěděli, proč to vše dělám.

Řekl jsem, že jsem se polepšil. Vášnivě a se vši upřímností oddal jsem se náboženským pocitům a činil jsem z toho důsledky. Pro nemravnost propustil jsem svého nejlepšího kapitána. Tak se stalo i s mým kuchařem, nad něhož nebylo lze naléztí lepšího na Mana-tomaně. Z téže příčiny propustil jsem i vedoucího úředníka. A po prvé za všechnu dobu svého obchodování mé lodi přivezly mezi svým nákladem bible. Dal jsem si zbudovati jednopatrovou poustevnu v ulici mangovými stromy vysázenou, vedle domku obývaného Ebenezerem Naismithem. Toho jsem učinil svým nejlepším přítelem, i shledal jsem, že je to opravdu pytel dobroty. Jinak to byl člověk, venkoncem člověk. Zemřel o mnoho let později, i rád bych vám o něm též něco řekl, kdyby vypravování o něm nebylo příliš dlouhé.

Více než misionář byla princezna odpovědná za moji víru a vše to, co jsem ve jménu jejím konal, co bylo korunou mého snažení, totiž udržování kostela.

"Ten náš ubohý kostel!" řekla mi jednou z večera na modlitbách. "Je tak těsný, věřící se tam nevejdou. A pak střecha je vetchá. Král Jan, můj bezcitný otec, nedá ani haléře, třeba má takové přebytky v pokladně. Manatoman není chudý ostrov. Peněz je tu dosti a dost se jich rozhází. Vím to. Slyšela jsem, co se děje na pobřeží. Před necelým měsícem jste za noc prohrál v kartách víc než by stálo celoroční udržování našeho nuzného kostela."

Řekl jsem jí, že je tomu tak, že však se to stalo, než jsem spatřil světlo. (Měl jsem tenkrát pekelnou smůlu.) Řekl jsem jí, že od té doby jsem se nedotkl pití, ani karet. Řekl jsem jí, že střecha bude co nevidět vyspravena, a to křesťanskými tesaři, vybranými jí z řádu. Leč ona byla naplněna myšlenkou o velkém příchodu, o němž Ebenezer Naismith kázal - bylat' učiněná svěťice. Mluvila o velkém chrámu, řkouc:

"Jste bohat. Máte mnoho lodí a obchodníků v dalekých zemích a slyšela jsem o velké smlouvě, již jste uzavřel za účelem obnovení německých plantáží na Upolu. Říká se, že jste nejbohatší obchodník na ostrově. Ráda bych viděla, kdybyste všech těch peněz užil k slávě boží. Byl by to vznešený skutek i byla bych hrda na to, že znám muže, který jej vykonal."

Řekl jsem jí, že Ebenezer Naismith káže o velkém příchodu a že já vystavím chrám, který by byl důstojným tohoto příchodu.

"Tak veliký, jako je katolický kostel?" ptala se.

To byl zbořený chrám, zbudovaný v době, kdy všechen národ byl pokřtěn, a byl dosti rozsáhlý. Leč já, láskou rozohněný, prohlásil jsem, že chrám, který dám postaviti, bude ještě větší.

"Leč to bude státi mnoho peněz," vysvětloval jsem. "A než je nashromáždím, uplyne rovněž hodně času."

"Máte dosti peněz," pravila. "Někdo dokonce tvrdí, že jste bohatší než můj otec, král."

"Mám větší úvěr," vysvětloval jsem dále. "Leč vy nevíte nic o penězích. Míti úvěr, vyžaduje peněz. S penězi, jež mám, a s úvěrem, jemuž se těším, vydělám ještě více peněz a dobudu většího úvěru a chrám bude postaven."

Vydělávat! Překvapilo mne to samého. Zrovna zaráží, co času člověk nalezne, vzdá-li se hýření a hry a jiných zábav pobřeží. Nepromarnil jsem ani vteřiny svého nově nalezeného času. Naopak, pracoval jsem přes čas. Pracoval jsem za kolik. Honil jsem se zrovna do práce. Moji kapitáni jezdili rychleji než dosud a vydělávali větší prémie a rovněž moji dozorcí se více činili, vidouce, že mé škunery nezahálejí. A já dbal o to, aby moji lidé vše to viděli.

Jak dobrým jsem se zároveň stal! U čerta, polepšil jsem se, až bůh brání. Mé svědomí nabylo takové citlivosti, že jsem stále cítil, jak se mi věší na paty. Dokonce jsem probral všechny své účty a zaplatil jsem Sweitzerovi padesát plotic, jež jsem si srazil před třemi roky při dělení na Fidži. Tak jsem věc urovnal.

Vydělávat! Nasázel jsem třtinu cukrovou - první obchodní plantáže na Manatomaně. Na Malaitě, v souostroví Šalomounově, sháněl jsem kudrnáče, až jsem jich měl dvanáct set v plantážích. Na Hawai jsem poslal loď pro mlýnské zařízení a pro Němce, který tvrdil, že zná mlíti. Najal jsem jej za tři sta dolarů měsíčně a dal jsem si vše vysvětliti. Mlýn jsem postavil sám za součinnosti mechaniků, jež jsem přivezl z Queenslandu.

Jak je samozřejmo, měl jsem soupeře. Jmenoval se Motomoe. Byl to přední vůdce, blízký příbuzný krále Jana. Byl domorodec, vysoký, hezký muž, který se uměl pořádně škarediti, nelíbilo-li se mu něco. A taky se na mne škaredil, když jsem se jal brousiti kolem paláce. Vyzvěděl celou mou minulost a rozšířil o mně nejhorší zprávy. Nejhorší byl arci nejpravdivější. Zajel si dokonce do Apie, aby se o mně něčeho dověděl - jako by nenašel dostatek důkazů na březích Manatomany! Tropil si posměch z mého návratu do lůna církve, že chodím do kostela, a nejvíce z mých cukrových plantáží. Vyzýval mne k boji a já se ho stranil. Strojil mně úklady a já vždy ihned seznal jeho úmysly. Jak vidíte, chtělo se mu princezny jako mně, ale mně se jí zachtělo silněji.

Hrála na klavír. Také mne to kdysi bavívalo. Leč nikdy jsem se jí o tom nezmínil, když jsem byl po prvé ji uslyšel hráti. A to drahé, milé dítě mysli, že hraje dobře! Znáte přece, jak mechanicky ťukají tu jedním, tu dvěma prsty školní dívky do klavíru. Teď vám však řeknu něco směšnějšího. Její hra byla dobrá - pro mne. Brány nebeské se přede mnou otvíraly za její hry. Ještě dnes se vidím, jak unaven a utýrán na smrt po dlouhém dni ležím na rohožce palácové verandy a hledím na ni, sedící u klavíru, tona v blaženosti. Domněnka, že hraje dobře, byla jediná chyba v její dokonalosti, a pro ni jsem ji miloval. Ta mi ji přibližovala na dosah. Nu, a když tedy hrála to své věčné jedno- nebo dvoupřsté ťukání, byl jsem v sedmém nebi. Miloval jsem ji a má láska k ní byla čistá jako plamen, čistá jako má láska k bohu. Pochopíte tedy, že v mou obraznost vášnivého milence neustále vkrádala se myšlenka, že bůh je jistě jí podoben.

- Bylo tomu tak, Bruce Cadogane Cavendishi, smějte se, jak smějte. Ale povídám vám, že taková byla má láska, jak jsem ji vylíčil. Tím je řečeno vše. Toť pravá láska. Toť to nejpravdivější, nejryzejší, nejkrásnější, co může potkati člověka. Ví, co povídám. A mne to potkalo."

Vousáč, jehož malé veverčí oko lesklo se pod ojizveným obočím jako živý uhel z džungle, umkl na chvíli, která stačila, aby učinil pořádný doušek ze své nádoby a namíchal novou dávku.

"Třtina," pokračoval hladě si své úžasné zčuchané vlasy, "dospívá v onom podnebí do šestnácti měsíců, i zrovna jsem byl hotov s mlýnem na mletí. Přírozeně neuzrála všechna najednou, nýbrž sázel jsem ji postupně i mohl jsem mletí nepřetržitě po devět měsíců, zatím co se znovu osazovalo.

Za prvních dnů vyskytly se obtíže. Nebylo-li to s mlýnem, bylo to jinde. Čtvrtého dne nařídil jsem Fergusonu, svému strojníku, aby zastavil stroj na několik hodin za příčinou prohlédnutí. Prohlížel jsem drtiče. Když černoši (kteří byli drtili

třtinu) nalili na válce vápenného mléka, aby je udrželi hladkými, poslal jsem je k lidem, řezajícím třtinu. Tak jsem tu zbyl sám, zrovna když Ferguson odebral se k mlýnu, zrovna když jsem shledal, co je s drtícími válci, a zrovna když se Motomoe vynořil přede mnou.

Stál v norfolkské kazajce, vepřových kalhotách, jako ze škatulky, a s úsměškem patřil na mne, jak jsem tu byl, pokryt blátem až na hlavu jako přístavní dělník. Co tak válce byly od mléka bílé, poznal jsem hned, kde je závada. Nebyly pevně zasazeny. Jednou stranou drtily třtinu dobře, kdežto druhá strana byla uvolněna. Přiblížil jsem prsty k této straně. Velká, ozubená kola se jich nedotýkala. Ale v nejbližším okamžiku je zasáhla. S chvatem deseti tisíc d'áblů byly mé prsty zachyceny, taženy dovnitř a mělněny na kaši - ano, na kaši. Podoben stonku třtinovému, šel jsem za nimi. Nic mne nemohlo zarazit. Deset tisíc koní by mne bylo neodtáhlo. Ruka, rámě, rameno, hlava, hrud', až na špičku nohou vše muselo projít.

A bolelo to. Až jsem se necítil bolestí. Jako připoután patřil jsem, jak má ruka je roztloukána, kost za kostí, kloub za kloubem, pěst, předloktí, vše za sebou pomalu a nevyhnutelně rozmělněováno. Ó, strojníku, zasažený vlastní střelou! Ó, továrníku cukru, rozmačkaný svým vlastním drtičem třtiny!

Motomoe skočil bezděčně vpřed a úsměšek na jeho tvářích zahrán byl výrazem úzkosti. V zápětí však mu bylo celé položení jasno, i zachechtal se a vycenil zuby. Ne, nečekal jsem od něho ničeho. Což mi nestrojil úklady? A pak, co by byl mohl učinit? Nerozuměl strojům.

Volal jsem z plných plic na Fergusona, aby zarazil stroj, leč hluk jeho přehlušil můj hlas. A tak jsem tu stál a stále se blížil ke stroji. Bolelo to. Jako by kdosi na kousky řezal a vytrhával nervy z kořenů. Vzpomínám si však, že mne překvapovalo, proč necítím bolest větší.

Motomoe sebou pohnul a to přivábilo mou pozornost. Zamumlal cosi, jako by si vyčítal, že je hlupák. Uchopil nůž na třtinu - však jej znáte - veliký a těžký jako tesák. Napřed jsem mu byl povděčen za to, že mne zbaví muk. Jaký pak smysl mělo to znenáhlé roztloukání, dokud nebude zasažena hlava, když už polovina ruky byla ve stroji a muka neustávala. S pocitem vděčnosti sklonil jsem hlavu, očekáváje ránu.

"Uхни hlavou, blázne!" zaštěkl na mne.

Pochopil jsem a uposlechl. Byl jsem silný muž, i bylo zapotřebí dvou řezů. Leč on uřízl mé rámě zrovna u ramene, odtáhl mne nazpět a položil na třtinu.

Ano, vydělal jsem hodně na cukru - nesmírně - i vystavěl jsem princezně chrám, jak o něm snila, a... ona si mne vzala za muže."

Opětne uhasil žízeň a uchopil se závěrečného slova.

"Běda mi! Jak si osud s námi zahrává! Celá minulost jakoby ode mne oddělena byla železnou plotnou, již ani alkohol nesežere, ale kterou pouze alkohol může na chvíli odstraniti. A přece jsem žil a polibkem zdravím drahý prach své princezny, dávno spící ve velké hrobce krále Jana, která se dívá přes Údolí manonské k cizinecké vlajce, třepetající se nad obydlím britské vlády..."

Tloušťík soucitně si s ním ťukl a soucitně pil ze své nádobky. Bruce Cadogan Cavendish patřil do ohně s neúprosnou trpkostí. Byl z lidí, kteří nejraději pijí sami. Na tenkých rtech, tvořících krutou jizvu jeho úst, pohrával úsměšek, jež zachytil zrak Tloušťíkův. Ten, přesvědčiv se nejdříve, že má kamení po ruce, obrátil se na Cavendishe.

"Nu, a co je s vámi, Bruce Cadogane Cavendishi? Teď je na vás."

Oslovený zvedl své kalné oči a upřel je na Tloušťíka, až mu bylo nevolno.

"Mám těžký život za sebou," zahrčel Dlouhán drsně. "Což pak já vím o milostných příhodách?"

"Není možná, aby člověk vašeho stříhu a chování jim unikl," lichotil mu Tloušťík.

"Nu, a kdyby?" zavrčel Dlouhán. "To není důvodem, aby gentleman se chlubil úspěchy v lásce."

"Ale, ale, jen se do toho pusťte, bratře," naléhal Tloušťík. "Noc je dlouhá. Ještě si popijeme. Delarouse a já učinili jsme své povinnosti zadost. Nepřihází se často, aby tři řádní lidé, jako my, sešli se na několik slov. Jistě jste zažil aspoň jedno dobrodružství, o němž můžete vyprávěti beze studu - "

Bruce Cadogan Cavendish vyňal z kapsy železný kotouč, a zdálo se, že je na rozpacích, má-li, či nemá-li rozbítí Tlouštíku hlavu. Poté vzdychl a zastrčil kotouč.

"Nuže, chcete-li mermomocí," svolil se zjevným odporem. "Jako vy oba byl jsem dobře urostlý. Ještě dnes vypil bych více než vy jste byli s to snést v nejlepších svých letech. I mé začátky jsou daleko a různé. A že v mých žilách koluje šlechtická krev, o tom není sporu... leda že byste vy chtěli do toho strkat prsty..."

Jediná ruka jeho vklouzla opět do kapsy a nahmatala kotouč. Leč jeho posluchači nevydali ze sebe ani hlásku, aniž si uvědomili jeho výhrůžku.

"Přihodilo se to tisíc mil na západ od Manatmany, na ostrově Tagalagu," zahovořil náhle, jakoby rozčarován, že neslyší námitek. "Nejdříve však musím vám říci, jak jsem se tam dostal. Z důvodů, jež nebudu uvádět, cestou, již nebudu líčit, v nejlepším věku, kdy má divoká povaha, jež nenalezla v utečencích z Oxfordu a z domu uteklých synů sobě rovné, dostoupila vrcholu, stal jsem se pánem a držitelem škuneru, tak známého, že by bylo nejlépe, kdyby zůstal v dějinách bezejmenným. Sháněl jsem černé dělníky po jižních mořích pro plantáže na Hawai a ledkové doly v Chile -"

"Nebyl jste to vy, co vyčistil od obyvatelstva - " vybuchl Tlouštík, než byl s to, zdržeti se slova.

Jediná ruka Bruce Cadogana Cavendish vjela do kapsy a objevila se s kotoučem připraveným pro všechen případ.

"Pokračujte," ozval se Tlouštík. "Nevím ani, co mluvím."

"Je to směšná země," protahoval vyprávěč. "Četli jste přece ten žvást o mořském Vlků."

"Vy jste jím nebyl," vpadl mu do řeči Vousáč s bezděčnou určitostí.

"Ne, pane," zazněla vrčivá odpověď. "Mořský Vlk je přec mrtev, ne? A já jsem ještě pořád na světě, vidíte?"

"Arci, arcí," připouštěl Vousáč. "Je tomu hezká řada let, co se zadusil blátem v kteréši zátoce Victorie."

"Jak jsem řekl - a opakuji: nemám rád, když mi někdo skáče do řeči," mluvil Bruce Cadogan Cavendish dále, "zpropadeně směšná země. Byl jsem na Taki-Tiki, nízkém ostrově, politicky náležejícím k souostroví Šalamounovu, leč nikoli zeměpisně, protože ostrovy Šalamounovy jsou hornaté. Národopisně patří k Polynesii, Melanesii a Micronesii, protože všechna plemena jižních moří tíhla k němu spletítým, zvrhlým křížením. Biologicky řečeno, na Taki-Tiki je spodina studně člověčenstva. Nechejte mne jen, vím, o čem mluvím.

Byla to tenkrát věru zábavná doba, kdy jsem lovil lastury i ostrovany, vyměňoval podkovy a sekyry za kokos a jádra palmová a podobně. I na Fidži jsem pobyl drahnou dobu a stýkal se s pohlaváry živícími se vepřovým masem. Leč dále na západ jsou divocí černí kudrnáči, do posledního tulpasa vesměs lidojedi a lovci lebek, na které pořádají dražby -"

"Tak?" divil se Tloušťík. Vida náhlý pohyb vyprávěčův, pospíšil si dodat: "Nedostal jsem se nikdy tak na západ, jako vy a Delarouse."

"Všichni jsou lovci lebek. Hlavy, hlavně lebky bělochů, mají tam cenu. Zdobí jimi lodi i modloslužebny. Všecko se předstihuje v nabídce. Není-li dražitelů, roste hodnota hlavy do velké výše. Směšné což?

To si myslím. Zemřel zimnicí můj lodník Holand'an. Nemohl bych si něco vydělat? Šlo to. V tu dobu leželi jsme v Langoliu. Umluvili jsme vše s mým kormidelníkem Johnym. Byl to kudrnáč z Port Moresby. Uřízl nebožtíku hlavu a odplížil se v noci na pobřeží, zatím co já za ním páčil, jako bych ho chtěl potrestat! Hlavu lodníkovu prodal v dražbě. Nazítrí jsem poslal na pobřeží loď i chytili ho s kořistí"

"Kolik činila nabídka?" otázal se Vousáč. "Slyšel jsem, že v Orle dávali osmdesát liber."

"Sebralo se v ní," odvětil Dlouhán, "čtyřicet tučných vepřů, každý hodnotou libru šterlinků. To máte dvě stě dolarů. Pak tam bylo devadesát měřic lasturových peněz, což činí na pět set dolarů. A kromě toho ještě dvacet dva zlaté sovereigny. Rozdělil jsem výtěžek na čtyři díly: jednu čtvrtinu dostal Johnny, druhou loď, třetí já jako vlastník a poslední díl připadl mně jako kapitánu. Johnny si nenařikal. Ve svém životě neměl nikdy tolik peněz. Ostatně jsem mu dal ještě dvě staré námořnické košile. Myslím, že dodnes lodníková hlava zdobí některou loď."

"Zrovna křesťanský způsob pohřbívání to není," ozval se Vousáč.

"Zato však výnosný," zdůrazňoval Dlouhán. "Ostatky lodníkovy jsem hodil žralokům přes palubu zadarmo. Pomyslete si jen, hodit jim ještě hlavu v hodnotě osmi set dolarů! To by bylo šílenství!

Jak říkám, bylo to tam zábavné. Aniž se budu déle šířiti o tom, co jsem dělal na Taki-Tiki, řeknu pouze, že jsem se plavil s dvěma sty kudrnáči na Oueensland a že pro způsob, jakým jsem je najímal, byl jsem pronásledován dvěma válečnými loďmi anglickými, pročež jsem změnit směr a dal se na západ, zamýšleje náklad svůj odevzdati španělským plantážím na Bangaru.

Bylo to v době tajfunu. Dokud nepřišel, měl jsem za to, že má loď, Merry Mist, je dobře stavěna. Nikdy jsem neviděl moře tak rozkacené. Roztříštilo pevnou tuto loď na padrť. Ráhna utrhalo, palubu smetlo, zábradlí vyvrátilo a když nejhorší minulo, celá loď jala se potápět. Ještě že jsme měli pokdy zachrániti se v člunu. Zbylo nás čtvero - "

"Černoši utonuli?" optal se Vousáč.

"Několik jich plovalo po nějakou dobu," odvětil Dlouhán. "Nemyslím však, že dostihli země. Nám to trvalo deset dní. A měli jsme příznivý vítr. A co myslíte, že jsme měli v člunu? Silnou kořalku a bedničky s dynamitem. K smíchu, což? Ale to veselejší teprve nastalo. Mimo to tam bylo trochu vody, kus slaniny a suchary - právě tak pro tu cestu na Tagalag.

Tagalag, abych vám řekl, je nejpitomější ostrov na světě. Nízké pobřeží, se sopečným jícnem uprostřed, k moři otevřeným, poskytujícím dobrý útulek lodi. A toť vše. Ani živé bytosti na něm. V jednom místě roste na tisíc kokosových palem. Jak jsem řekl, toť vše, nepočítám-li k tomu nečetný hmyz. Jinak není tam jediného čtyrnožce, ani krysy, ba ani korýše. A přece zátoku obývaly celé roje tučných, krásných, velikých parmic karmínových, že jsem takových ještě neviděl.

Vyšli jsme na pobřeží a utábořili se pod palmami se svým nákladem dynamitu a kořalky. Proč se nesmějete? Povídám vám, je to přece tak směšné. Zkuste to jen-holandská kořalka a přísná kokosová dieta. Od té doby nejsem nikdy s to pohlédnouti do oken cukrárny. Nejsem tak nábožensky založen jako Chauncey Delarouse, ale základy přece mám: a peklo vídám vždy v podobě nesmírné

plantáže kokosové, zásobené bohatě kořalkou a obydlené ztroskotavšími námořníky. K smíchu! Ďábel by se rozplakal.

Abyste věděli, pouhý kokos je to, co obchodníci nazývají nevyrovnanou položkou. On taky nevyrovnával naše žaludky. Proto, kdykoliv nás hlad obzvláště mučil, pili jsme. Za několik neděl Olaf, námořník s kudrnatou hlavou, dostal nápad. Stalo se to, když byl napilý, a my, jsouce rovněž v ráži, viděli jsme, jak připevnil zápalnou hubku, k hůlčičce dynamitu, jde k člunu.

Bylo mi jasno, že jde strílet ryby, jsou-li tam nějaké. Leč slunce děsně pražilo, i zůstal jsem, doufaje, že bude mít štěstí.

Asi za půl hodiny poté, co zmizel, uslyšeli jsme výbuch. Nevracel se však. Vyčkali jsme, až zapadlo slunce, i sešli jsme na pobřeží, abychom zvěděli, co se s ním stalo. Člun byl v pořádku, zahnán k břehu větrem, leč Olafa v něm nebylo. Taky už nikdy nejedl kokosu. Vrátili jsme se, potácejíce se více než kdy jindy, a nasýtli jsme se kořalkou zase.

Nazítří oznámil kuchař, že zkusí raději štěstí s dynamitem, než aby se dále živil kokosem, a že třeba málo věděl o dynamitu, příliš dobře poznal kokos. Připravili jsme mu tudíž zapalovač, zatím co on se k dílu posilnil kořalkou.

Pořad byl týž, jako minulého dne. Když jsme byli uslyšeli výbuch a za šera sešli k člunu, našli jsme v něm skrovné ostatky kuchařovy, abychom je pohřbili.

Vydrželi jsme to s tesařem dva dny, poté jsme táhli los, i padlo na něho. Rozloučili jsme se dosti hrubě, neboť se chtěl pořádně posilnit kořalkou, kdežto já jsem mu odporoval, aby se jí neplýtvalo. Ostatně si pořádně přihnul a jak šel, vrávorál a potácel se.

Stalo se totéž, jako dříve, leda že z něho zbylo více než z ostatních, ježto si byl připravil jen poloviční dávku dynamitu. Čekal jsem do zítřejšího dne, pak, posilniv se, dodal jsem si odvahy a chopil se dynamitu. Použil jsem pouhé třetiny tyčinky - víte, krátký zápalník s koncem roztřepeným, aby zachytil hlavičku bezpečnostní zápalky. Tak jsem zlepšil způsob svých předchůdců. Užívali příliš dlouhého zápalníku. Když tedy vyslídili hejno parmic a zažehli zápalník, měli držeti dynamit tak dlouho, dokud zápalník neshořel nakrátko, a pak jej hoditi. Kdyby jej byli hodili příliš brzy, nevybudil by právě v okamžiku, kdy se dotkne vody, a zaplašil by nadarmo kořist. Zpropadená věc, tenhle dynamit! Každým způsobem trvám na tom, že můj způsob byl bezpečnější.

Když jsem byl vesloval necelých pět minut, vyslídil jsem hejno parmic. Byly tučné, nádherné, i mohl jsem mít pěknou pečínku. Když jsem tak stál, pochodeň v jedné, náboj v ruce druhé, kolena se mi třásla. Ať už to bylo kořalkou nebo strachem, či slabostí a hladem, nebo snad v důsledku všeho toho, třásl jsem se po celém těle. Dvakráte mi klesla ruka, když jsem přiblížil pochodeň k dynamitu. Konečně zápalka zaprskla.

Nevím, co se stalo mým soudruhům, vím však, co se stalo mně. Připadl jsem na to. Už jste někdy utrhlí jahodu od stopky a strčili do úst stopku a jahodu odhodili? To se stalo mně. Hodil jsem pochodeň do vody a přidržel dynamit A mé rámě ulétlo s pochodní, když vybuchl..."

Dlouhán sáhl po nádobce od jablíček, aby se přesvědčil, je-li tam voda na smíchání, leč byla prázdná. Povstal.

"Ach ty můj světe," povzdychl si a sešel k řece.

Za chvíli se vrátil. Smísil patřičné množství říční špíny s lihem, napil se notně a zahleděl se nevrle do ohně.

"Nu, ale... " ozval se Tloušťík. "Co bylo potom?"

"Eh," pravil Dlouhán. "To je přece samozřejmé. Princezna si mne vzala."

"Ale vždyť jste tam zůstal sám, a bez princezny ..."

zvolal Vousáč náhle a rozpačitě se zamlčel.

Dlouhán hleděl nepohnutě do ohně.

Percival Delaney a Chauncey Delarouse pohlédli na sebe. Pomalu, mlčky pomohli si navzájem svázati rance. V tichosti vložili si je na záda a odešli od ohně. Teprve, když vyšli na železniční násep, zahovořili.

"Tak se nechová gentleman," pravil Vousáč.

"Máte dobře, nechová," přisvědčil Tloušťík.

Glen Ellen. C a l i f o r n i a, 26. září 1916.